Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (piata komora)

z 19. decembra 2024 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti – Hraničné kontroly, azyl a prisťahovalectvo – Azylová politika – Smernica 2013/32/EÚ – Spoločné konania o poskytovaní a odnímaní medzinárodnej ochrany – Žiadosť o medzinárodnú ochranu – Dôvody neprípustnosti – Článok 2 písm. q) – Pojem ‚následná žiadosť' – Článok 33 ods. 2 písm. d) – Zamietnutie žiadosti o medzinárodnú ochranu členským štátom ako neprípustnej z dôvodu zamietnutia predchádzajúcej žiadosti podanej v inom členskom štáte alebo zastavenia konania o predchádzajúcej žiadosti iným členským štátom"

V spojených veciach C-123/23 a C-202/23 [Khan Yunis a Baabda] [i],

ktorej predmetom sú dva návrhy na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podané rozhodnutiami Verwaltungsgericht Minden (Správny súd Minden, Nemecko) z 28. októbra 2022 a doručené Súdnemu dvoru 1. marca 2023 (C-123/23) a 28. marca 2023 (C-202/23), ktoré súvisia s konaniami:

N. A. K.,

E. A. K.,

Y. A. K. (C-123/23),

M. E. O. (C-202/23)

proti

Bundesrepublik Deutschland,

SÚDNY DVOR (piata komora),

v zložení: predseda štvrtej komory I. Jarukaitis, vykonávajúci funkciu predsedu piatej komory, sudcovia D. Gratsias (spravodajca) a E. Regan,

generálny advokát: N. Emiliou,

tajomník: A. Juhász-Tóth, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 29. februára 2024,

* Jazyk konania: nemčina.

[i] Názov prejednávanej veci je fiktívny. Nezodpovedá skutočnému menu ani názvu žiadneho z účastníkov konania.

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

– nemecká vláda, v zastúpení: J. Möller, A. Hoesch a R. Kanitz, splnomocnení zástupcovia,

– francúzska vláda, v zastúpení: R. Bénard a J. Illouz, splnomocnení zástupcovia,

– Európska komisia, v zastúpení: A. Azéma, J. Hottiaux, B. Schima a J. Vondung, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 27. júna 2024,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrhy na začatie prejudiciálneho konania sa týkajú výkladu článku 33 ods. 2 písm. d) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2013/32/EÚ z 26. júna 2013 o spoločných konaniach o poskytovaní a odnímaní medzinárodnej ochrany (Ú. v. EÚ L 180, 2013, s. 60) v spojení s článkom 2 písm. q) tejto smernice.

2 Tieto návrhy boli podané v rámci dvoch sporov medzi N. A. K., E. A. K. a Y. A. K. (vec C-123/23), ako aj M. E. O. (vec C-202/23) a Bundesrepublik Deutschland (Spolková republika Nemecko) vo veci zákonnosti dvoch rozhodnutí Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (Spolkový úrad pre migráciu a utečencov, Nemecko) (ďalej len „spolkový úrad“), ktorým boli ich žiadosti o azyl zamietnuté ako neprípustné.

Právny rámec

Právo Únie

Smernica 2011/95/EÚ

3 Článok 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ z 13. decembra 2011 o normách pre oprávnenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva mať postavenie medzinárodnej ochrany, o jednotnom postavení utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a o obsahu poskytovanej ochrany (Ú. v. EÚ L 337, 2011, s. 9), nazvaný „Vymedzenie pojmov“, stanovuje:

„Na účely tejto smernice sa platia tieto vymedzenia pojmov:

a) ‚medzinárodná ochrana‘ znamená postavenie utečenca a doplnkovú ochranu, ako sú vymedzené v písmenách e) a g);

b) ‚osoba s postavením medzinárodnej ochrany [osoba požívajúca medzinárodnú ochranu – *neoficiálny preklad*]‘ je osoba, ktorej bolo priznané postavenie utečenca alebo doplnková ochrana, ako sú vymedzené v písmenách e) a g);

…

d) ‚utečenec' je štátny príslušník tretej krajiny, ktorý kvôli oprávnenej obave pred prenasledovaním z rasových, náboženských dôvodov, dôvodov štátnej príslušnosti, z dôvodu zastávania určitého politického názoru alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine nemôže prijať alebo v dôsledku uvedených obáv odmieta ochranu tejto krajiny, alebo osoba bez štátneho občianstva, ktorá sa nachádza mimo štátu svojho doterajšieho pobytu z dôvodov, ktoré sú uvedené vyššie, alebo ktorá sa tam vzhľadom na uvedené obavy nemôže alebo nechce vrátiť a na ktorú sa neuplatňuje článok 12;

e) ‚postavenie utečenca' znamená uznanie štátneho príslušníka tretej krajiny alebo osoby bez štátneho občianstva členským štátom za utečenca;

f) ‚osoba oprávnená na doplnkovú ochranu' je štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátneho občianstva, ktorá nie je oprávnená ako utečenec, ale vzhľadom ku ktorej boli preukázané podstatné dôvody domnievať sa, že dotknutá osoba by v prípade, keď by bola vrátená do svojej krajiny pôvodu alebo v prípade osoby bez štátneho občianstva do krajiny svojho doterajšieho pobytu, čelila reálnemu riziku utrpenia vážneho bezprávia, ako je definované v článku 15, a na ktorú sa neuplatňuje článok 17 ods. 1 a 2 a ktorá nemôže prijať alebo v dôsledku takéhoto rizika odmieta ochranu tejto krajiny;

g) ‚doplnková ochrana' znamená uznanie štátneho príslušníka tretej krajiny alebo osoby bez štátneho občianstva členským štátom za osobu oprávnenú na doplnkovú ochranu;

h) ‚žiadosť o medzinárodnú ochranu' znamená požiadavku predloženú štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátneho občianstva o ochranu od členského štátu, o ktorých sa predpokladá, že požadujú postavenie utečenca alebo doplnkovú ochranu, a ktorí výslovne nepožadujú iný druh ochrany mimo rozsahu tejto smernice, o ktorú možno požiadať osobitne;

…“

Smernica 2013/32

4 Odôvodnenie 13 smernice 2013/32 uvádza:

„Aproximácia procesných pravidiel pre poskytovanie a odnímanie medzinárodnej ochrany by mala pomôcť obmedziť sekundárne pohyby žiadateľov o medzinárodnú ochranu medzi členskými štátmi, kde by boli takéto pohyby zapríčinené rozdielmi v právnych rámcoch, a vytvoriť rovnaké podmienky na uplatňovanie smernice [2011/95] v členských štátoch.“

5 Článok 2 tejto smernice, nazvaný „Vymedzenie pojmov“, stanovuje:

„Na účely tejto smernice:

…

b) ‚žiadosť o medzinárodnú ochranu' alebo ‚žiadosť' znamená žiadosť o ochranu od členského štátu podanú štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti, o ktorých je možné predpokladať, že žiadajú o priznanie postavenia utečenca alebo postavenia osoby s doplnkovou ochranou, a ktorí výslovne nežiadajú o iný druh ochrany mimo rozsahu pôsobnosti smernice [2011/95], o ktorú je možné požiadať samostatne;

…

e) ‚konečné rozhodnutie' znamená rozhodnutie o tom, či sa štátnemu príslušníkovi tretej krajiny alebo osobe bez štátnej príslušnosti prizná postavenie utečenca alebo postavenie osoby s doplnkovou ochranou na základe smernice [2011/95] a ktoré už nepodlieha opravnému prostriedku v rámci kapitoly V tejto smernice bez ohľadu na to, či má tento opravný prostriedok účinok, ktorý umožňuje žiadateľom zostať v dotknutých členských štátoch až dovtedy, kým nebude známy jeho výsledok;

f) ‚rozhodujúci orgán' znamená akýkoľvek kvázi súdny alebo správny orgán v členskom štáte zodpovedný za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu s právomocou prijímať rozhodnutia v prvom stupni o takýchto prípadoch;

…

q) ‚následná žiadosť" znamená ďalšiu žiadosť o medzinárodnú ochranu podanú po prijatí konečného rozhodnutia o predchádzajúcej žiadosti, a to vrátane prípadov, keď žiadateľ svoju žiadosť výslovne vzal späť a prípadov, keď rozhodujúci orgán po konkludentnom späťvzatí žiadosti túto žiadosť zamietol v súlade s článkom 28 ods. 1"

6 Článok 6 uvedenej smernice, nazvaný „Prístup ku konaniu", znie:

„1. Ak osoba podá žiadosť o medzinárodnú ochranu orgánu, ktorý je podľa vnútroštátneho práva príslušný pre registrovanie takýchto žiadostí, registrácia sa uskutoční najneskôr do troch pracovných dní od podania žiadosti.

Ak sa žiadosť o medzinárodnú ochranu podá iným orgánom, ktorým by takéto žiadosti mohli byť adresované, ale ktoré podľa vnútroštátneho práva nie sú príslušné pre ich registráciu, členské štáty zabezpečia, aby sa registrácia uskutočnila najneskôr do šiestich pracovných dní od podania žiadosti.

…

2. Členské štáty zabezpečia, aby osoba, ktorá požiadala o medzinárodnú ochranu, mala skutočnú možnosť podať žiadosť čo najskôr. Ak žiadateľ nepodá svoju žiadosť, členské štáty môžu zodpovedajúcim spôsobom uplatniť článok 28.

…"

7 Článok 28 tejto smernice, nazvaný „Konanie v prípade konkludentného späťvzatia alebo odstúpenia od žiadosti“, stanovuje:

„1. Ak existuje opodstatnený dôvod domnievať sa, že žiadateľ svoju žiadosť konkludentne vzal späť alebo od nej odstúpil, členský štát zabezpečí, aby rozhodujúci orgán prijal rozhodnutie buď o zastavení posudzovania, alebo, ak rozhodujúci orgán považuje žiadosť za neopodstatnenú na základe primeraného posúdenia jej vecnej stránky v súlade s článkom 4 smernice [2011/95], o jej zamietnutí.

Členské štáty môžu predpokladať, že žiadateľ konkludentne vzal späť svoju žiadosť o medzinárodnú ochranu alebo od nej odstúpil, najmä, ak sa preukázalo, že:

a) nereagoval na požiadavky o poskytnutie podstatných informácií ku svojej žiadosti v zmysle článku 4 smernice [2011/95] alebo sa nedostavil na osobný pohovor, ako je uvedené v článkoch 14 až 17 tejto smernice, pokiaľ žiadateľ v primeranej lehote nepreukáže, že sa nedostavil v dôsledku okolností, ktoré nemohol ovplyvniť;

b) utiekol z miesta, kde býval, alebo z miesta, kde bol držaný, alebo toto miesto bez povolenia opustil bez toho, aby sa v primeranom čase obrátil na príslušný orgán, alebo v primeranom čase nesplnil svoju povinnosť hlásiť sa alebo inú oznamovaciu povinnosť, pokiaľ žiadateľ nepreukáže, že sa tak stalo v dôsledku okolností, ktoré nemohol ovplyvniť.

…

2. Členské štáty zabezpečia, aby žiadateľ, ktorý sa po prijatí rozhodnutia o zastavení posudzovania žiadosti podľa odseku 1 tohto článku opäť prihlásil príslušnému orgánu, mal právo požadovať o opätovné otvorenie svojho prípadu alebo podať novú žiadosť nepodliehajúcu postupu uvedenému v článkoch 40 a 41.

Členské štáty môžu stanoviť lehotu v dĺžke minimálne deviatich mesiacov, po uplynutí ktorej už žiadateľov prípad nemožno opätovne otvoriť alebo sa nová žiadosť môže považovať za následnú žiadosť podliehajúcu postupu uvedenému v článkoch 40 a 41. Členské štáty môžu stanoviť, že žiadateľov prípad možno opätovne otvoriť len raz.

Členské štáty zabezpečia, aby sa takáto osoba neodsunula v rozpore so zásadou zákazu vyhostenia alebo vrátenia.

Členské štáty môžu povoliť, aby rozhodujúci orgán pokračoval v posudzovaní žiadosti v štádiu, v ktorom bolo posudzovanie zastavené.

3. Týmto článkom nie je dotknuté nariadenie [Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 604/2013 z 26. júna 2013, ktorým sa stanovujú kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti v jednom z členských štátov (Ú. v. EÚ L 180, 2013, s. 31, ďalej len „nariadenie Dublin III“)].“

8 Podľa článku 33 smernice 2013/32 s názvom „Neprípustné žiadosti“:

„1. Okrem prípadov, v ktorých sa žiadosť neposudzuje v súlade s nariadením [Dublin III], od členských štátov sa nevyžaduje, aby posudzovali, či žiadateľ spĺňa požiadavky na priznanie

medzinárodnej ochrany podľa smernice [2011/95] v prípade, že sa žiadosť považuje za neprípustnú podľa tohto článku.

2. Členské štáty môžu považovať žiadosť o medzinárodnú ochranu za neprípustnú, iba ak:

…

d) žiadosť predstavuje následnú žiadosť, pričom sa neobjavili ani neboli žiadateľom predložené nové skutočnosti alebo zistenia súvisiace s posúdením, či žiadateľ spĺňa požiadavku na uznanie za osobu požívajúcu medzinárodnú ochranu v zmysle smernice [2011/95];…

…“

9 Článok 40 tejto smernice, nazvaný „Následná žiadosť“, stanovuje:

„1. Ak osoba, ktorá požiadala v členskom štáte o medzinárodnú ochranu, urobí ďalšie vyhlásenia alebo podá následnú žiadosť v tom istom členskom štáte, tento členský štát posúdi tieto ďalšie vyhlásenia alebo údaje následnej žiadosti v rámci posúdenia predchádzajúcej žiadosti alebo v rámci preskúmania rozhodnutia, proti ktorému bol podaný opravný prostriedok, pokiaľ môžu príslušné orgány v tomto rámci vziať do úvahy a zvážiť všetky údaje, o ktoré sa opierali tieto ďalšie vyhlásenia alebo následná žiadosť.

2. Na účely prijatia rozhodnutia o prípustnosti žiadosti o medzinárodnú ochranu podľa článku 33 ods. 2 písm. d) následná žiadosť o medzinárodnú ochranu najprv podlieha predbežnému posúdeniu, či sa objavili alebo boli žiadateľom predložené nové skutočnosti alebo zistenia týkajúce sa posúdenia, či žiadateľ spĺňa podmienky na uznanie za osobu požívajúcu medzinárodnú ochranu podľa smernice [2011/95].

…

5. Ak sa následná žiadosť ďalej neposudzuje podľa tohto článku, považuje sa za neprípustnú v súlade s článkom 33 ods. 2 písm. d).

…

7. Ak osoba, vo vzťahu ku ktorej sa má vykonať rozhodnutie o odovzdaní podľa nariadenia [Dublin III], urobí ďalšie vyhlásenia alebo podá následnú žiadosť v odovzdávajúcom členskom štáte, zodpovedný členský štát, ako je vymedzený v uvedenom nariadení, tieto vyhlásenia alebo následné žiadosti posúdi v súlade s touto smernicou.“

10 Článok 41 uvedenej smernice, nazvaný „Výnimky z práva zostať na území v prípade následných žiadostí“, v odseku 1 stanovuje:

„Členské štáty môžu urobiť výnimku z práva zostať na území, ak osoba:

a) podala prvú následnú žiadosť, ktorá sa v súlade s článkom 40 ods. 5 ďalej neposudzuje, výlučne s cieľom odloženia alebo marenia výkonu rozhodnutia, ktoré by malo za následok jej okamžitý odsun z tohto členského štátu, alebo

b) podá ďalšiu následnú žiadosť v tom istom členskom štáte po konečnom rozhodnutí, podľa ktorého sa prvá následná žiadosť považuje za neprípustnú podľa článku 40 ods. 5, alebo po konečnom rozhodnutí o zamietnutí tejto žiadosti ako neopodstatnenej.

Členské štáty môžu stanoviť takúto výnimku, len ak sa rozhodujúci orgán domnieva, že rozhodnutie o návrate nepovedie k priamemu alebo nepriamemu vráteniu alebo vyhosteniu v rozpore so záväzkami tohto členského štátu vyplývajúcimi z medzinárodného práva alebo práva Únie.“

Nariadenie Dublin III

11 Nariadenie Dublin III podľa článku 48 prvého odseku zrušilo nariadenie Rady (ES) č. 343/2003 z 18. februára 2003 ustanovujúce kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o azyl podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny v jednom z členských štátov (Ú. v. EÚ L 50, 2003, s. 1; Mim. vyd. 19/006, s. 109), ktoré v súlade so svojím článkom 24 nahradilo Dohovor určujúci štát zodpovedný za posúdenie žiadostí o azyl podaných v jednom členskom štáte Európskych spoločenstiev podpísaný v Dubline 15. júna 1990 (Ú. v. ES C 254, 1997, s. 1).

12 Nariadenie Dublin III podľa článku 1, nazvaného „Predmet úpravy“, stanovuje kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu podanej v jednom z členských štátov štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti, ďalej nazvaným „zodpovedný členský štát“.

13 V kapitole II tohto nariadenia, nazvanej „Všeobecné zásady a záruky“, článok 3 tohto nariadenia, nazvaný „Prístup k postupu posudzovania žiadosti o medzinárodnú ochranu“, v odseku 1 stanovuje:

„Členské štáty posúdia každú žiadosť o medzinárodnú ochranu, ktorú podá štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátnej príslušnosti na území ktoréhokoľvek z nich, ako aj na hranici alebo v tranzitnom priestore. Žiadosť posúdi jeden členský štát, a to ten, ktorý je podľa kritérií stanovených v kapitole III označený ako zodpovedný.“

14 Článok 17 uvedeného nariadenia s názvom „Ustanovenia o práve vlastného uváženia“ v odseku 1 prvom a druhom pododseku stanovuje:

„Odchylne od článku 3 ods. 1 môže každý členský štát rozhodnúť, že posúdi žiadosť o medzinárodnú ochranu, ktorú mu podal štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátnej príslušnosti, dokonca aj keď mu podľa kritérií stanovených v tomto nariadení neprislúcha zodpovednosť za takéto posúdenie.

Členský štát, ktorý sa rozhodne posúdiť žiadosť o medzinárodnú ochranu podľa tohto odseku, sa stane zodpovedným členským štátom a prevezme záväzky súvisiace s takouto zodpovednosťou. …“

15 Článok 18 tohto nariadenia, nazvaný „Povinnosti zodpovedného členského štátu“, v odseku 1 stanovuje:

„1. Členský štát zodpovedný podľa tohto nariadenia je povinný:

a) za podmienok stanovených v článkoch 21, 22 a 29 prevziať žiadateľa, ktorý podal žiadosť v inom členskom štáte;

b) za podmienok stanovených v článkoch 23, 24, 25 a 29 prijať späť žiadateľa, ktorého žiadosť je v procese posudzovania a ktorý podal žiadosť v inom členskom štáte alebo ktorý sa nachádza na území iného členského štátu bez povolenia na pobyt;

c) za podmienok stanovených v článkoch 23, 24, 25 a 29 prijať späť štátneho príslušníka tretej krajiny alebo osobu bez štátnej príslušnosti, ktorí vzali posudzovanú žiadosť späť a podali žiadosť v inom členskom štáte, alebo ktorí sa nachádzajú na území iného členského štátu bez povolenia na pobyt;

d) za podmienok stanovených v článkoch 23, 24, 25 a 29 prijať späť štátneho príslušníka tretej krajiny alebo osobu bez štátnej príslušnosti, ktorých žiadosti boli zamietnuté a ktorí podali žiadosť v inom členskom štáte alebo ktorí sa nachádzajú na území iného členského štátu bez povolenia na pobyt.

2. …

V prípadoch spadajúcich do rozsahu pôsobnosti odseku 1 písm. c), keď zodpovedný členský štát prerušil posudzovanie žiadosti na základe jej späťvzatia žiadateľom pred prijatím rozhodnutia vo veci samej v prvom stupni, uvedený členský štát zabezpečí, aby mal žiadateľ právo požiadať o dokončenie posúdenia jeho žiadosti alebo podať novú žiadosť o medzinárodnú ochranu, ktorá sa nebude považovať za následnú žiadosť v zmysle smernice [2013/32]. V takých prípadoch členské štáty zabezpečia, že sa posúdenie žiadosti dokončí.“

16 Článok 27 nariadenia Dublin III, nazvaný „Opravné prostriedky“, v odseku 1 stanovuje:

„Žiadateľ alebo iná osoba uvedená v článku 18 ods. 1 písm. c) alebo d) má právo na účinný opravný prostriedok vo forme odvolania proti rozhodnutiu o odovzdaní alebo vo forme vecného alebo právneho preskúmania tohto rozhodnutia, a to na súde.“

17 Článok 29 tohto nariadenia s názvom „Modality a lehoty“ v odsekoch 1 a 2 uvádza:

„1. Odovzdanie žiadateľa alebo inej osoby uvedenej v článku 18 ods. 1 písm. c) alebo d) zo žiadajúceho členského štátu do zodpovedného členského štátu sa uskutoční v súlade s vnútroštátnym právom žiadajúceho členského štátu, po porade medzi dotknutými členskými štátmi, akonáhle to je prakticky možné a najneskôr do šiestich mesiacov od akceptovania dožiadania iným členským štátom o prevzatie alebo prijatie späť dotknutej osoby alebo konečného rozhodnutia o odvolaní alebo preskúmaní, ak majú v súlade s článkom 27 ods. 3 odkladný účinok.

…

2. Ak sa odovzdanie neuskutoční v lehote šiestich mesiacov, zodpovedný členský štát bude zbavený svojej povinnosti prevziať alebo prijať späť dotknutú osobu a táto zodpovednosť sa presunie na žiadajúci členský štát. Táto lehota sa môže predĺžiť najviac na jeden rok, ak sa odovzdanie nemohlo uskutočniť kvôli uväzneniu dotknutej osoby, alebo najviac na osemnásť mesiacov, ak je dotknutá osoba na úteku.“

Nemecké právo

AsylG

18 Ustanovenie § 26a Asylgesetz (zákon o azyle) (BGBl. 2008 I, s. 1798), v znení uplatniteľnom na spor vo veci samej (ďalej len „AsylG“), s názvom „Bezpečné tretie krajiny“ v odseku 2 stanovuje:

„Bezpečnými tretími krajinami sú okrem členských štátov [Únie] krajiny uvedené v prílohe I.“

19 Ustanovenie § 29 AsylG s názvom „Neprípustné žiadosti“ v odseku 1 stanovuje:

„Žiadosť o azyl je neprípustná, ak:

…

(5) sa v prípade následnej žiadosti podľa § 71 alebo druhej žiadosti podľa § 71a nemá uskutočniť ďalšie azylové konanie.“

20 Ustanovenie § 31 AsylG s názvom „Rozhodnutia spolkového úradu o žiadostiach o azyl“ v odseku 2 stanovuje:

„V rozhodnutiach o prípustných žiadostiach o azyl… sa má výslovne určiť, či sa cudzincovi priznáva postavenie utečenca, alebo doplnková ochrana a či je uznaný za osobu s nárokom na azyl. …“

21 Ustanovenie § 71 AsylG s názvom „Následná žiadosť“ v odseku 1 stanovuje:

„Ak cudzinec po späťvzatí alebo právoplatnom zamietnutí predchádzajúcej žiadosti o azyl opakovane podá žiadosť o azyl (následná žiadosť), ďalšie azylové konanie sa má uskutočniť len vtedy, keď sú splnené podmienky stanovené v § 51 ods. 1 až 3 Verwaltungsverfahrensgesetz [(zákon o správnom konaní) (BGBl. 2003 I, s. 102), ďalej len ‚VwVfG‘)], čo musí posúdiť spolkový úrad....“

22 Ustanovenie § 71a AsylG s názvom „Druhá žiadosť“ v odseku 1 stanovuje:

„Ak cudzinec po neúspešnom skončení azylového konania v bezpečnej tretej krajine (§ 26a), pre ktorú platia právne predpisy [Únie] o zodpovednosti za uskutočnenie azylových konaní alebo s ktorou Spolková republika Nemecko uzavrela medzinárodnoprávnu zmluvu týkajúcu sa tejto otázky, podá na spolkovom území žiadosť o azyl (druhú žiadosť), ďalšie azylové konanie sa uskutoční len vtedy, keď je Spolková republika Nemecko zodpovedná za uskutočnenie azylového konania a sú splnené podmienky stanovené v § 51 ods. 1 až 3 [VwVfG], čo musí posúdiť spolkový úrad.“

VwVfG

23 Článok 51 VwVfG v odsekoch 1 a 2 stanovuje:

„1. Orgán na návrh dotknutej osoby rozhodne o zrušení alebo zmene právoplatného správneho aktu:

(1) ak sa skutkové alebo právne okolnosti, na ktorých sa správny akt zakladá, po jeho prijatí zmenili v prospech dotknutej osoby,

(2) ak existujú nové dôkazy, z ktorých by pre dotknutú osobu vyplývalo priaznivejšie rozhodnutie,

…

2. Návrh je prípustný len vtedy, ak dotknutá osoba bez hrubého zavinenia nemohla uplatniť dôvod na opätovné otvorenie konania v predchádzajúcom konaní, najmä prostredníctvom opravného prostriedku.“

Spory vo veciach samých a prejudiciálne otázky

Vec C-123/23

24 N. A. K. je matkou E. A. K. a Y. A. K., maloletých detí, ktorých je právnou zástupkyňou. Sú to Palestínčania bez štátnej príslušnosti z Pásma Gazy. Podľa ich vyhlásení vstúpili na územie Nemecka 11. novembra 2019 a 15. novembra 2019 požiadali o azyl. Ich žiadosti boli zaregistrované 22. novembra 2019. Na podporu týchto žiadostí, N. A. K. uviedla, že ju a jej deti z dôvodu politickej činnosti jej manžela prenasledovala organizácia Hamas. Okrem toho ju rodičia údajne chceli prinútiť, aby odovzdala svoje deti manželovej rodine a vrátila sa do rodičovského domu sama.

25 Z výpovedí N. A. K. a z prieskumu, ktorý vykonal spolkový úrad, vyplýva, že N. A. K. už predtým podala žiadosti o azyl príslušným orgánom v Španielskom kráľovstve a Belgickom kráľovstve. Dožiadanie o prijatie späť, ktoré spolkový úrad zaslal príslušnému španielskemu orgánu, tento orgán zamietol. Príslušnému belgickému orgánu nebolo zaslané žiadne dožiadanie o prijatie späť.

26 V odpovedi na žiadosť spolkového úradu o informácie príslušný belgický orgán 5. marca 2021 uviedol, že žiadosť o medzinárodnú ochranu, ktorú N. A. K. podala 21. augusta 2018, bola zamietnutá rozhodnutím z 5. júla 2019, proti ktorému nebol podaný opravný prostriedok. Príslušný belgický orgán sa predovšetkým domnieval, že nebolo vierohodne preukázané, že by N. A. K. v krajine pôvodu hrozilo, že by bola prenasledovaná alebo že by utrpela vážne bezprávie.

27 Spolkový úrad rozhodnutím z 25. mája 2021 zamietol žiadosti o azyl N. A. K., E. A. K. a Y. A. K. v podstate z dôvodu, že sa uplatnil § 71a AsylG a že neboli splnené podmienky, ktoré by mohli odôvodniť začatie nového azylového konania. N. A. K., E. A. K. a Y. A. K podali 9. júna 2021 proti tomuto rozhodnutiu žalobu na Verwaltungsgericht Minden (Správny súd Minden, Nemecko), ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania.

28 Tento súd poznamenáva, že z rozsudkov z 20. mája 2021, L. R. (Žiadosť o azyl, ktorú Nórsko zamietlo) (C-8/20, EU:C:2021:404), a z 22. septembra 2022, Bundesrepublik Deutschland (Žiadosť a azyl, ktoré Dánsko zamietlo) (C-497/21, EU:C:2022:721), vyplýva, že ustanovenie, ako je § 71a AsylG, nemožno uplatniť v prípade, že prvá žiadosť o azyl tej istej osoby bola zamietnutá treťou krajinou alebo iným členským štátom, ako je štát, ktorému bola podaná druhá žiadosť, ktorý neuplatňuje smernicu 2011/95. Súdny dvor naopak výslovne ponechal otvorenú otázku, či sa takéto ustanovenie môže uplatniť v prípade, že prvá žiadosť o azyl bola zamietnutá iným členským štátom, ktorý uplatňuje túto smernicu. Táto otázka je však rozhodujúca pre výsledok sporu vo veci samej, keďže v prejednávanej veci žiadatelia nepredložili žiadne nové skutočnosti alebo zistenia, ktoré by mohli odôvodniť posúdenie ich žiadosti v súlade s článkom 33 ods. 2 písm. d) smernice 2013/32 a § 71a ods. 1 AsylG v spojení s § 51 ods. 1 a 2 VwVfG.

29 V tejto súvislosti sa vnútroštátny súd domnieva, že pojem „následná žiadosť“ v zmysle článku 2 písm. q) smernice 2013/32 zahŕňa aj prípad žiadosti o medzinárodnú ochranu podanej po prijatí konečného rozhodnutia o predchádzajúcej podobnej žiadosti toho istého žiadateľa iným členským štátom Únie, a tak článok 33 ods. 2 písm. d) tejto smernice je uplatniteľný na takúto žiadosť.

30 Vzhľadom na tieto okolnosti Verwaltungsgericht Minden (Správny súd Minden) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Má sa článok 33 ods. 2 písm. d) smernice [2013/32] v spojení s článkom 2 písm. q) tejto smernice vykladať v tom zmysle, že bráni právnej úprave členského štátu, podľa ktorej sa má žiadosť o medzinárodnú ochranu podaná v tomto členskom štáte zamietnuť ako neprípustná, ak žiadosť o medzinárodnú ochranu, ktorá bola predtým podaná v inom členskom štáte, tento iný členský štát právoplatne zamietol ako nedôvodnú?“

Vec C-202/23

31 M. E. O., libanonský štátny príslušník, vstúpil 2. marca 2020 na územie Nemecka a podal žiadosť o azyl, ktorú spolkový úrad zaregistroval 30. apríla 2020. Z vyhľadávania, ktoré vykonal tento spolkový úrad, vyplynulo, že M. E. O. podal žiadosť o medzinárodnú ochranu v Poľsku ešte pred vstupom do Nemecka.

32 Listom z 29. apríla 2020 poľské orgány súhlasili s prijatím M. E. O. späť. Rozhodnutím z 25. júna 2020, ktoré bolo M. E. O. oznámené 1. júla 2020, spolkový úrad zamietol jeho žiadosť o azyl ako neprípustnú a nariadil jeho odsun do Poľska. M. E. O. podal proti tomuto rozhodnutiu žalobu spolu s návrhom na nariadenie predbežného opatrenia. Tento posledný návrh bol zamietnutý 31. júla 2020. Z informácií poskytnutých vnútroštátnym súdom však vyplýva, že rozhodnutie o odsune M. E. O. do Poľska nemohlo byť vykonané bez toho, aby bolo možné konštatovať, že M. E. O. bol na úteku v zmysle článku 29 ods. 2 nariadenia Dublin III.

33 Spolkový úrad 2. februára 2021 zrušil rozhodnutie z 25. júna 2020 s odôvodnením, že uplynula lehota na odovzdanie M. E. O do Poľska. Okrem toho v nadväznosti na dožiadanie spolkového úradu ho poľské orgány informovali, že konanie o žiadosti M. E. O. o medzinárodnú ochranu v Poľsku bolo 20. apríla 2020 zastavené z dôvodu, že M. E. O. sa zdržiava v Nemecku. Vnútroštátny súd uvádza, že v súlade s poľskou právnou úpravou mohlo byť toto konanie na žiadosť M. E. O. obnovené do deviatich mesiacov od jeho zastavenia, t. j. do 20. januára 2021.

34 Rozhodnutím zo 14. júla 2021 spolkový úrad zamietol žiadosť M. E. O. o azyl ako neprípustnú a nariadil jeho odsun do Libanonu. Dňa 27. júla 2021 podal M. E. O. žalobu proti tomuto rozhodnutiu na vnútroštátny súd. Ten rozhodnutím z 31. augusta 2021 pozastavil účinnosť rozhodnutia o odsune.

35 Vnútroštátny súd konštatuje, že vzhľadom na skutkový stav vo veci samej sú splnené podmienky na uplatnenie § 71a AsylG, a tak žiadosť M. E. O. o azyl treba zamietnuť ako neprípustnú. Vnútroštátny súd sa na jednej strane domnieva, že toto ustanovenie sa má vykladať v tom zmysle, že sa uplatní, ak bolo azylové konanie v bezpečnej tretej krajine v zmysle § 26a AsylG zastavené v deň prenesenia zodpovednosti za vybavenie žiadosti o medzinárodnú ochranu na Spolkovú republiku Nemecko v súlade s článkom 29 ods. 2 nariadenia Dublin III. Tak je to v prejednávanej veci, keďže lehota na opätovné otvorenie konania o žiadosti M. E. O. o medzinárodnú ochranu v Poľsku uplynula 20. januára 2021, zatiaľ čo Spolková republika Nemecko bola zodpovednou za

vybavenie žiadosti M. E. O. o medzinárodnú ochranu po uplynutí lehoty stanovenej v článku 29 ods. 1 nariadenia Dublin III, ktorá je šesť mesiacov od rozhodnutia prijatého 31. júla 2020 o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia M. E. O. proti rozhodnutiu, ktorým sa nariaďuje jeho odsun do Poľska, a to 31. januára 2021.

36 Na druhej strane § 51 ods. 1 a 2 VwVfG sa v prejednávanej veci neuplatní, keďže žiadosť M. E. O. o azyl v Nemecku sa zakladala na skutočnostiach, ktoré predchádzali jeho odchodu z Libanonu. Treba však predpokladať, že M. E. O. sa pri odôvodnení svojej žiadosti o medzinárodnú ochranu v Poľsku opieral o tie isté skutočnosti, alebo že tak aspoň mohol urobiť, a tak tieto skutočnosti nemožno považovať za nové skutočnosti, na ktoré sa nemohol odvolávať bez vážneho pochybenia na svojej strane.

37 Vnútroštátny súd sa však domnieva, že ak by sa ukázalo, že právo Únie bráni ustanoveniu, akým je § 71a AsylG, z dôvodu, že novú žiadosť o medzinárodnú ochranu nemožno považovať za „následnú žiadosť“ v zmysle článku 2 písm. q) smernice 2013/32, ak o predchádzajúcej žiadosti toho istého žiadateľa bolo právoplatne rozhodnuté iným členským štátom Únie, žalobe M. E. O. by sa malo vyhovieť.

38 V prípade, že sa rozhodne, že novú žiadosť o medzinárodnú ochranu možno kvalifikovať ako „následnú žiadosť“ v zmysle tohto článku 2 písm. q), a to aj za predpokladu, keď konanie o predchádzajúcej žiadosti toho istého žiadateľa podanej v inom členskom štáte bolo týmto iným členským štátom pozastavené z dôvodu, že žiadateľ v ňom nepokračoval, vnútroštátny súd sa pýta, či článok 33 ods. 2 písm. d) smernice 2013/32 bráni tomu, aby bola nová žiadosť zamietnutá ako neprípustná, pokiaľ je ešte možné opätovne otvoriť konanie o predchádzajúcej žiadosti. V takomto prípade sa vnútroštátny súd pýta, či stanovenie lehoty, v ktorej môže žiadateľ požiadať o opätovné otvorenie konania vo veci svojej predchádzajúcej žiadosti, patrí do vnútroštátneho práva alebo do práva Únie, a za predpokladu, keď ide o právo Únie, aká je lehota podľa tohto práva.

39 Vzhľadom na tieto okolnosti Verwaltungsgericht Minden (Správny súd Minden) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Má sa článok 33 ods. 2 písm. d) smernice [2013/32] v spojení s jej článkom 2 písm. q) vykladať v tom zmysle, že bráni právnej úprave členského štátu, podľa ktorej sa má žiadosť o medzinárodnú ochranu podaná v tomto členskom štáte zamietnuť ako neprípustná, ak žiadateľ už predtým podal žiadosť o medzinárodnú ochranu v inom členskom štáte a tento iný členský štát konanie zastavil, lebo žiadateľ odstúpil od žiadosti podanej v tomto členskom štáte?

2. V prípade zápornej odpovede na prvú otázku:

Má sa článok 33 ods. 2 písm. d) smernice [2013/32] v spojení s jej článkom 2 písm. q) vykladať v tom zmysle, že bráni právnej úprave členského štátu, podľa ktorej sa má žiadosť o medzinárodnú ochranu podaná v tomto členskom štáte zamietnuť ako neprípustná, ak žiadateľ už predtým podal žiadosť o medzinárodnú ochranu v inom členskom štáte a tento iný členský štát konanie zastavil, lebo žiadateľ odstúpil od žiadosti podanej v tomto inom členskom štáte, hoci tento iný členský štát môže konanie o azyle na svojom území ešte opätovne otvoriť, ak o to žiadateľ v tomto inom členskom štáte požiada?

3. V prípade kladnej odpovede na druhú otázku:

Je v práve Únie stanovené, aký okamih je pri rozhodovaní o žiadosti o medzinárodnú ochranu rozhodujúci na určenie toho, či je ešte možné opätovne otvoriť azylové konanie, ktoré bolo predtým v inom členskom štáte zastavené, alebo sa táto otázka riadi len vnútroštátnym právom?

4. V prípade, ak na tretiu otázku treba odpovedať v tom zmysle, že právo Únie obsahuje zodpovedajúce ustanovenia:

Aký okamih je podľa ustanovení práva Únie pri rozhodovaní o žiadosti o medzinárodnú ochranu rozhodujúci na určenie toho, či je ešte možné opätovne otvoriť azylové konanie, ktoré bolo predtým v inom členskom štáte zastavené?“

Konanie na Súdnom dvore

40 Vo veci C-123/23 vnútroštátny súd požiadal o prednostné prejednanie veci podľa článku 53 ods. 3 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora. Rozhodnutím z 18. apríla 2023 predseda Súdneho dvora rozhodol nevyhovieť tomuto návrhu.

41 Rozhodnutím predsedu Súdneho dvora z 10. mája 2023 boli veci C-123/23 a C-202/23 spojené na spoločné konanie na účely písomnej časti konania, ústnej časti konania a rozsudku.

O otázke vo veci C-123/23

42 Svojou otázkou vo veci C-123/23 sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 33 ods. 2 písm. d) smernice 2013/32 v spojení s článkom 2 písm. q) tejto smernice vykladať v tom zmysle, že bráni právnej úprave členského štátu, ktorá stanovuje možnosť zamietnuť ako neprípustnú žiadosť o medzinárodnú ochranu v zmysle článku 2 písm. b) uvedenej smernice, ktorú podal v tomto členskom štáte štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátnej príslušnosti, ktorého predchádzajúca žiadosť o medzinárodnú ochranu, podaná v inom členskom štáte, bola konečným rozhodnutím tohto posledného uvedeného členského štátu zamietnutá.

43 V súlade s ustálenou judikatúrou Súdneho dvora je pri výklade ustanovenia práva Únie nutné vziať do úvahy nielen jeho doslovné znenie, ale aj vzájomný kontext a ciele sledované právnou úpravou, ktorej je súčasťou [rozsudok z 28. októbra 2022, Generalstaatsanwaltschaft München (Extradícia a zásada *ne bis in idem*), C-435/22 PPU, EU:C:2022:852, bod 67 a citovaná judikatúra].

44 Pokiaľ ide po prvé o znenie článku 33 ods. 2 smernice 2013/32, ktorá taxatívne vymenúva situácie, v ktorých členské štáty môžu považovať žiadosť o medzinárodnú ochranu za neprípustnú [rozsudok z 20. mája 2021, L. R. (Žiadosť o azyl, ktorú Nórsko zamietlo), C-8/20, EU:C:2021:404, bod 31 a citovaná judikatúra], treba poznamenať, že v písmene d) tohto ustanovenia sa uvádza, že členské štáty môžu prijať takéto rozhodnutie, ak táto žiadosť predstavuje „následnú žiadosť“, pričom sa neobjavili ani neboli žiadateľom predložené nové skutočnosti alebo zistenia súvisiace s posúdením, či žiadateľ spĺňa požiadavku na uznanie za osobu požívajúcu medzinárodnú ochranu podľa smernice 2011/95.

45 Pojem „následná žiadosť“ je definovaný v článku 2 písm. q) smernice 2013/32 ako „ďalšia žiadosť o medzinárodnú ochranu podaná po prijatí konečného rozhodnutia o predchádzajúcej žiadosti“.

46 Táto definícia tak preberá pojmy „žiadosť o medzinárodnú ochranu“ a „konečné rozhodnutie“, ktoré sú tiež definované v článku 2 písm. b) a e) tejto smernice.

47 Pokiaľ ide na jednej strane o pojem „žiadosť o medzinárodnú ochranu“ alebo „žiadosť“, tento pojem je definovaný v článku 2 písm. b) smernice 2013/32 ako žiadosť o ochranu „od členského štátu“ podanú štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti, o ktorých je možné predpokladať, že žiadajú o priznanie postavenia utečenca alebo postavenia osoby s doplnkovou ochranou, v zmysle smernice 2011/95.

48 Pokiaľ ide na druhej strane o pojem „konečné rozhodnutie“, tento pojem, v súlade s článkom 2 písm. e) smernice 2013/32, znamená každé rozhodnutie o tom, či sa štátnemu príslušníkovi tretej krajiny alebo osobe bez štátnej príslušnosti prizná postavenie utečenca alebo postavenie osoby s doplnkovou ochranou na základe smernice 2011/95, a ktoré už nepodlieha opravnému prostriedku v rámci kapitoly V smernice 2013/32.

49 Na základe uvedeného je potrebné konštatovať, že znenie článku 33 ods. 2 písm. d) smernice 2013/32 v spojení s ustanoveniami uvedenými v bodoch 45 až 48 tohto rozsudku nestanovuje podmienku, podľa ktorej by na to, aby mohla byť nová žiadosť o medzinárodnú ochranu kvalifikovaná ako „následná žiadosť“ a zamietnutá ako neprípustná z dôvodu, že sa neobjavili nové skutočnosti alebo zistenia, musela byť podaná orgánom toho istého členského štátu, ktorý prijal konečné rozhodnutie o predchádzajúcej žiadosti toho istého žiadateľa.

50 Po druhé tento výklad potvrdzuje aj kontext tohto ustanovenia.

51 V článku 40 ods. 7 smernice 2013/32, v ktorom sa stanovuje postup uplatniteľný na následné žiadosti, sa totiž najmä stanovuje, že ak osoba, vo vzťahu ku ktorej sa má vykonať rozhodnutie o odovzdaní podľa nariadenia Dublin III, podá následnú žiadosť v odovzdávajúcom členskom štáte, túto žiadosť posúdi zodpovedný členský štát v súlade s uvedeným nariadením.

52 Z článku 17 ods. 1 nariadenia Dublin III pritom vyplýva, že rozhodnutie o odovzdaní v zmysle tohto nariadenia nemožno prijať, ak členský štát, v ktorom sa dotknutá osoba nachádza, sám posúdil žiadosť o medzinárodnú ochranu podanú touto osobou, pretože skutočnosť, že tento členský štát vykonal takéto posúdenie, znamená, že sa stal „zodpovedným členským štátom“ v zmysle uvedeného nariadenia, a nemôže už žiadať o odovzdanie žiadateľa do iného členského štátu.

53 Z uvedeného logicky vyplýva, že „následná žiadosť“ citovaná v článku 40 ods. 7 smernice 2013/32 je nová žiadosť podaná v členskom štáte, ktorý požiadal o odovzdanie, po tom, ako členský štát, do ktorého má byť dotknutá osoba odovzdaná, rozhodol o predchádzajúcej žiadosti toho istého žiadateľa. Toto ustanovenie teda potvrdzuje, že pojem „následná žiadosť“, ako je definovaný v článku 2 písm. q) tejto smernice, zahŕňa aj prípad novej žiadosti podanej po prijatí rozhodnutia o predchádzajúcej žiadosti toho istého žiadateľa iným členským štátom.

54 Článok 40 ods. 1 smernice 2013/32, ktorý okrem iného odkazuje na možné podanie „následnej žiadosti v tom istom členskom štáte“ osobou, ktorá požiadala o medzinárodnú ochranu v určitom členskom štáte, tiež potvrdzuje výklad uvedený v bode 49 tohto rozsudku. Ak by na to, aby sa žiadosť o medzinárodnú ochranu mohla kvalifikovať ako „následná žiadosť“ v zmysle článku 2 písm. q) tejto smernice, musela byť podaná príslušným orgánom toho istého členského štátu, ktorý rozhodol o predchádzajúcej žiadosti toho istého žiadateľa, odkaz v článku 40 ods. 1 uvedenej smernice na následnú žiadosť podanú „v tom istom členskom štáte“ by bol zbytočný.

55 Po tretie výklad článku 33 ods. 2 písm. d) smernice 2013/32 v tom zmysle, že členský štát môže kvalifikovať „následnú žiadosť“ a zamietnuť ju ako neprípustnú, ak nie je podložená novými skutočnosťami alebo zisteniami, novú žiadosť o medzinárodnú ochranu podanú žiadateľom, ktorého predchádzajúca žiadosť bola zamietnutá konečným rozhodnutím prijatým iným členským štátom, je tiež v súlade s cieľom obmedziť sekundárny pohyb žiadateľov o medzinárodnú ochranu medzi členskými štátmi, čo je cieľ sledovaný touto smernicou, ako to vyplýva z jej odôvodnenia 13.

56 Ako v podstate uviedol generálny advokát v bodoch 82 až 84 svojich návrhov, výklad článku 33 ods. 2 písm. d) smernice 2013/32 v tom zmysle, že novú žiadosť o medzinárodnú ochranu podanú príslušným orgánom členského štátu nemožno kvalifikovať ako „následnú žiadosť“ a zamietnuť ju ako neprípustnú z dôvodu, že sa neobjavili nové skutočnosti alebo zistenia len vtedy, ak predchádzajúca žiadosť toho istého žiadateľa bola zamietnutá konečným rozhodnutím prijatým tým istým členským štátom, by mohlo motivovať žiadateľov, ktorých žiadosti o medzinárodnú ochranu boli príslušnými orgánmi členského štátu s konečnou platnosťou zamietnuté, aby sa presunuli do druhého alebo dokonca tretieho členského štátu s cieľom podať tam novú podobnú žiadosť v nádeji, že úplné posúdenie tejto žiadosti, ktoré by podľa tohto výkladu mali vykonať orgány týchto iných členských štátov, by viedlo k výsledku, ktorý by bol pre nich priaznivý.

57 Treba tiež zdôrazniť, že možnosť zamietnuť ako neprípustnú novú žiadosť o medzinárodnú ochranu, ktorá sa nezakladá na nových skutočnostiach alebo zisteniach alebo takéto skutočnosti alebo zistenia neuvádza, ak predchádzajúca žiadosť toho istého žiadateľa bola zamietnutá rozhodnutím prijatým iným členským štátom, je v súlade so zásadou vzájomnej dôvery medzi členskými štátmi, na ktorej je podľa judikatúry Súdneho dvora založený spoločný európsky azylový systém a ktorá má zásadný význam v práve Únie, pretože umožňuje vytvoriť a zachovať priestor bez vnútorných hraníc [pozri v tomto zmysle rozsudok z 10. decembra 2020, Minister for Justice and Equality (Žiadosť o medzinárodnú ochranu v Írsku), C-616/19, EU:C:2020:1010, bod 48 a citovanú judikatúru].

58 Okrem toho treba uviesť, že výklad článku 33 ods. 2 písm. d) smernice 2013/32 uvedený v bode 55 tohto rozsudku je v súlade s judikatúrou Súdneho dvora vyplývajúcou z rozsudku z 22. septembra 2022, Bundesrepublik Deutschland (Žiadosť o azyl, ktorú Dánsko zamietlo) (C-497/21, EU:C:2022:721).

59 V tomto rozsudku Súdny dvor rozhodol, že článok 33 ods. 2 písm. d) smernice 2013/32 v spojení s jej článkom 2 písm. q), ako aj s článkom 2 Protokolu (č. 22) o postavení Dánska, ktorý tvorí prílohu k Zmluve o EÚ a Zmluve o FEÚ, sa má vykladať v tom zmysle, že bráni právnej úprave iného členského štátu, ako je Dánske kráľovstvo, ktorá stanovuje možnosť zamietnuť ako neprípustnú žiadosť o medzinárodnú ochranu v zmysle článku 2 písm. b) tejto smernice, ktorú tomuto inému členskému štátu podal štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátnej príslušnosti, ktorých predchádzajúca žiadosť o medzinárodnú ochranu podaná Dánskemu kráľovstvu bola týmto posledným uvedeným členským štátom zamietnutá.

60 Ako však vyplýva z bodov 35 a 43 uvedeného rozsudku, Súdny dvor založil tento výklad článku 33 ods. 2 písm. d) smernice 2013/32 na osobitnom postavení, ktoré má Dánske kráľovstvo na základe protokolu uvedeného v predchádzajúcom bode, pokiaľ ide tretiu časť hlavu V Zmluvy o FEÚ, ktorá sa týka najmä politík vzťahujúcich sa na hraničné kontroly, azyl a prisťahovalectvo. V súlade s uvedeným protokolom sa smernica 2011/95 na tento členský štát neuplatňuje, a tak žiadosť

o medzinárodnú ochranu podaná príslušným orgánom uvedeného členského štátu nemôže predstavovať žiadosť „o postavenie utečenca alebo doplnkovú ochranu“ v zmysle smernice 2011/95.

61 Okrem toho v bode 46 rozsudku z 22. septembra 2022, Bundesrepublik Deutschland (Žiadosť o azyl, ktorú Dánsko zamietlo) (C-497/21, EU:C:2022:721), Súdny dvor zdôraznil, že výkladom článku 33 ods. 2 písm. d) smernice 2013/32, ktorý bol vykonaný v tomto rozsudku, nie je dotknutá odlišná otázka, či sa pojem „následná žiadosť“ vzťahuje na novú žiadosť o medzinárodnú ochranu podanú členskému štátu po tom, ako bola konečným rozhodnutím zamietnutá predchádzajúca žiadosť iným členským štátom, ktorým nie je Dánske kráľovstvo.

62 Vzhľadom na vyššie uvedené treba na otázku vo veci C-123/23 odpovedať tak, že článok 33 ods. 2 písm. d) smernice 2013/32 v spojení s článkom 2 písm. q) tejto smernice sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni právnej úprave členského štátu, ktorá stanovuje možnosť zamietnuť ako neprípustnú žiadosť o medzinárodnú ochranu v zmysle článku 2 písm. b) uvedenej smernice, ktorú podal v tomto členskom štáte štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátnej príslušnosti, ktorého predchádzajúca žiadosť o medzinárodnú ochranu, podaná v inom členskom štáte, na ktorý sa vzťahuje smernica 2011/95, bola konečným rozhodnutím tohto posledného uvedeného členského štátu zamietnutá.

O otázkach vo veci C-202/23

63 Na úvod treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry, v rámci postupu spolupráce medzi vnútroštátnymi súdmi a Súdnym dvorom, zavedeného článkom 267 ZFEÚ, prináleží Súdnemu dvoru poskytnúť vnútroštátnemu súdu užitočnú odpoveď, ktorá mu umožní rozhodnúť spor, ktorý prejednáva. V tomto smere Súdnemu dvoru prináleží v prípade potreby preformulovať položené otázky, ktoré sú mu predložené. Okrem toho môže Súdny dvor vziať do úvahy aj ustanovenia práva Únie, na ktoré sa vnútroštátny súd v znení svojej otázky neodvolával (rozsudok z 15. júla 2021 Ministrstvo za obrambo, C-742/19, EU:C:2021:597, bod 31 a citovaná judikatúra).

64 Skutočnosť, že vo svojich otázkach vnútroštátny súd formálne odkázal na určité konkrétne ustanovenia práva Únie, nebráni Súdnemu dvoru, aby mu poskytol všetky prvky výkladu, ktoré môžu byť užitočné na rozhodnutie vo veci samej, a aby zo všetkých informácií poskytnutých týmto súdom, a najmä z odôvodnenia rozhodnutia vnútroštátneho súdu, abstrahoval tie prvky práva Únie, ktoré si vyžadujú výklad vzhľadom na predmet sporu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 22. apríla 2021, Profi Credit Slovakia, C-485/19, EU:C:2021:313, bod 50 a citovanú judikatúru).

65 V prejednávanej veci z informácií poskytnutých vnútroštátnym súdom, zhrnutých v bodoch 31 až 35 tohto rozsudku, vyplýva, že M. E. O. najprv podal žiadosť o medzinárodnú ochranu poľským orgánom a potom 2. marca 2020 vstúpil na územie Nemecka a podal žiadosť o azyl, ktorú spolkový úrad zaregistroval 30. apríla 2020. Príslušný poľský orgán medzitým 20. apríla 2020 zastavil konanie začaté na základe žiadosti M. E. O. z dôvodu, že sa zdržiava v Nemecku.

66 Spolkový úrad svojím rozhodnutím zo 14. júla 2021, o ktoré ide vo veci samej C-202/23, zamietol žiadosť M. E. O. o azyl ako neprípustnú z dôvodu, že ku dňu prenesenia zodpovednosti za vybavenie žiadosti M. E. O. o medzinárodnú ochranu na Spolkovú republiku Nemecko v súlade s článkom 29 ods. 2 nariadenia Dublin III, t. j. k 31. januáru 2021, už príslušný poľský orgán

konečným rozhodnutím v súlade s článkom 28 ods. 1 smernice 2013/32 zastavil konanie o predchádzajúcej žiadosti tohto žiadateľa o medzinárodnú ochranu, keďže uvedená žiadosť bola podľa tohto orgánu konkludentne vzatá späť.

67 Z uvedeného vyplýva, že spolkový úrad pri zamietnutí žiadosti M. E. O. o medzinárodnú ochranu ako neprípustnej vychádzal z predpokladu, že za okolností, aké sú opísané v bodoch 65 a 66 tohto rozsudku, bolo možné novú žiadosť M. E. O. o medzinárodnú ochranu kvalifikovať ako „následnú žiadosť“ v zmysle článku 2 písm. q) smernice 2013/32 a uplatniť na ňu článok 33 ods. 2 písm. d) tejto smernice. Otázky položené vo veci C-202/23 sú založené na rovnakom predpoklade.

68 V tejto súvislosti treba otázky položené vo veci C-202/23 preformulovať a konštatovať, že vnútroštátny súd sa týmito otázkami v podstate pýta, či sa má článok 33 ods. 2 písm. d) smernice 2013/32 v spojení s článkom 2 písm. q) tejto smernice vykladať v tom zmysle, že bráni právnej úprave členského štátu, ktorá stanovuje možnosť zamietnuť žiadosť o medzinárodnú ochranu ako neprípustnú, v zmysle článku 2 písm. b) uvedenej smernice, ktorú v tomto členskom štáte podal štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátnej príslušnosti, ktorý už podal žiadosť o medzinárodnú ochranu v inom členskom štáte, ak bola nová žiadosť podaná predtým, ako príslušný orgán druhého členského štátu v súlade s článkom 28 ods. 1 tejto smernice prijal rozhodnutie o zastavení posudzovania predchádzajúcej žiadosti z dôvodu jej konkludentného späťvzatia.

69 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že článok 2 písm. q) smernice 2013/32 výslovne stanovuje možnosť kvalifikovať novú žiadosť o medzinárodnú ochranu ako „následnú žiadosť“, ak je „podaná“ po prijatí konečného rozhodnutia v zmysle článku 2 písm. e) uvedenej smernice o predchádzajúcej žiadosti, a to vrátane prípadu, keď žiadateľ svoju žiadosť výslovne vzal späť, a prípadu, keď rozhodujúci orgán v zmysle článku 2 písm. f) uvedenej smernice zamietol žiadosť po jej konkludentnom späťvzatí v súlade s článkom 28 ods. 1 tejto smernice.

70 V článku 28 ods. 1 prvom pododseku smernice 2013/32 sa uvádza, že ak existuje opodstatnený dôvod domnievať sa, že žiadateľ svoju žiadosť konkludentne vzal späť alebo od nej odstúpil, členský štát zabezpečí, aby rozhodujúci orgán prijal rozhodnutie buď o zastavení posudzovania, alebo, ak rozhodujúci orgán považuje žiadosť za neopodstatnenú na základe primeraného posúdenia jej vecnej stránky v súlade s článkom 4 smernice 2011/95, o jej zamietnutí.

71 V súlade s článkom 28 ods. 1 druhým pododsekom písm. b) smernice 2013/32 môžu členské štáty predpokladať, že žiadateľ konkludentne vzal svoju žiadosť o medzinárodnú ochranu späť alebo od nej odstúpil, ak sa zistí, že utiekol z miesta, kde býval, alebo z miesta, kde bol držaný, alebo toto miesto bez povolenia opustil bez toho, aby sa v primeranom čase obrátil na príslušný orgán, alebo v primeranom čase nesplnil svoju povinnosť hlásiť sa alebo inú oznamovaciu povinnosť, pokiaľ žiadateľ nepreukáže, že sa tak stalo v dôsledku okolností, ktoré nemohol ovplyvniť.

72 Článok 28 ods. 2 prvý pododsek smernice 2013/32 navyše stanovuje, že členské štáty zabezpečia, aby žiadateľ, ktorý sa po prijatí rozhodnutia o zastavení posudzovania žiadosti podľa odseku 1 tohto článku opäť prihlásil príslušnému orgánu, mal právo požadovať o opätovné otvorenie svojho prípadu alebo podať novú žiadosť nepodliehajúcu postupu uvedenému v článkoch 40 a 41 tejto smernice. V súlade s článkom 28 ods. 2 druhým pododsekom uvedenej smernice môžu členské štáty na jednej strane stanoviť lehotu v dĺžke minimálne deviatich mesiacov, po ktorej uplynutí už žiadateľov prípad nemožno opätovne otvoriť alebo sa nová žiadosť môže považovať za následnú žiadosť podliehajúcu postupu uvedenému v článkoch 40 a 41 tejto smernice, a na druhej strane môžu stanoviť, že žiadateľov prípad možno opätovne otvoriť len raz.

73 Hoci sa v článku 2 písm. q) smernice 2013/32 výslovne neuvádza situácia, keď členský štát, ktorému žiadateľ podal svoju žiadosť o medzinárodnú ochranu, prijal rozhodnutie o zastavení posudzovania tejto žiadosti po jej konkludentnom späťvzatí, novú žiadosť podanú po prijatí takéhoto rozhodnutia možno tiež kvalifikovať ako „následnú žiadosť“ v zmysle tohto ustanovenia. V opačnom prípade by totiž nebolo potrebné v článku 28 ods. 2 prvom pododseku tejto smernice stanoviť, že nová žiadosť podaná žiadateľom, ktorý sa po prijatí rozhodnutia o zastavení posudzovania uvedeného v článku 28 ods. 1 opäť prihlásil príslušnému orgánu, nepodlieha postupu uvedenému v článkoch 40 a 41 uvedenej smernice, ktorý sa týka následných žiadostí.

74 Zo samotného znenia článku 2 písm. q) smernice 2013/32 však vyplýva, že nová žiadosť o medzinárodnú ochranu podaná štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti, ktorá už takúto žiadosť podala, nemôže byť kvalifikovaná ako „následná žiadosť“ a zamietnutá ako neprípustná v súlade s článkom 33 ods. 2 písm. d) tejto smernice, len ak bola podaná po prijatí konečného rozhodnutia o tejto predchádzajúcej žiadosti. V dôsledku toho nemožno novú žiadosť toho istého žiadateľa kvalifikovať ako „následnú žiadosť“, ak táto nová žiadosť bola podaná pred prijatím konečného rozhodnutia o predchádzajúcej žiadosti tohto žiadateľa.

75 V tejto súvislosti je dôležité pripomenúť, že článok 6 smernice 2013/32 rozlišuje medzi podaním žiadosti o medzinárodnú ochranu, jej registráciou, za ktorú je zodpovedný dotknutý členský štát na základe odseku 1 prvého a druhého pododseku tohto článku, a jej predložením, ktoré v zásade vyžaduje, aby žiadateľ o medzinárodnú ochranu vyplnil formulár určený na tento účel v súlade s odsekmi 3 a 4 uvedeného článku [pozri v tomto zmysle rozsudok z 25. júna 2020, Ministerio Fiscal (Orgán, ktorému by mohla byť adresovaná žiadosť o medzinárodnú ochranu), C-36/20 PPU, EU:C:2020:495, body 87 a 93].

76 Ako už Súdny dvor rozhodol, úkon spočívajúci v „podaní“ žiadosti o medzinárodnú ochranu si nevyžaduje žiadne administratívne formality, pričom uvedené formality treba dodržať pri „predložení“ žiadosti [rozsudok z 25. júna 2020, Ministerio Fiscal (Orgán, ktorému by mohla byť adresovaná žiadosť o medzinárodnú ochranu), C-36/20 PPU, EU:C:2020:495, bod 93].

77 Vzhľadom na použitie pojmu „podaná“ v článku 2 písm. q) smernice 2013/32 je však potrebné konštatovať, že na účely kvalifikácie žiadosti o medzinárodnú ochranu ako „následnej žiadosti“ v zmysle tohto ustanovenia je relevantný len dátum jej podania.

78 Okrem toho rozhodnutie prijaté rozhodujúcim orgánom v súlade s článkom 28 ods. 1 smernice 2013/32 o zastavení posudzovania žiadosti o medzinárodnú ochranu z dôvodu, že žiadateľ vzal svoju žiadosť konkludentne späť, nemožno považovať za konečné rozhodnutie, v zmysle článku 2 písm. e) tejto smernice, pokiaľ má žiadateľ možnosť podľa článku 28 ods. 2 uvedenej smernice požiadať o opätovné otvorenie svojho prípadu alebo podať novú žiadosť, ktorá nebude podliehať postupu uvedenému v článkoch 40 a 41 smernice 2013/32. V dôsledku toho novú žiadosť podanú žiadateľom v tejto situácii nemožno kvalifikovať ako „následnú žiadosť“ v zmysle článku 2 písm. q) tejto smernice a zamietnuť ju ako neprípustnú v súlade s článkom 33 ods. 2 písm. d) uvedenej smernice.

79 V prejednávanej veci zo spisu, ktorý má Súdny dvor k dispozícii vyplýva, že M. E. O. podal žiadosť o azyl nemeckým orgánom 2. marca 2020, zatiaľ čo rozhodnutie príslušného poľského orgánu o zastavení konania o jeho žiadosti o medzinárodnú ochranu podanej poľským orgánom bolo prijaté až 20. apríla 2020, a že toto konanie navyše podliehalo možnosti opätovného otvorenia. Ak je to skutočne tak, čo prináleží overiť vnútroštátnemu súdu, treba konštatovať, že kvalifikácia

žiadosti o azyl, ktorú M. E. O. podal nemeckým orgánom, ako „následnej žiadosti“ a zamietnutie tejto žiadosti ako neprípustnej, keďže M. E. O. nepredložil žiadne nové skutočnosti alebo zistenia týkajúce sa jeho predchádzajúcej žiadosti, nie je v súlade s ustanoveniami článku 2 písm. q) a článku 33 ods. 2 písm. d) smernice 2013/32.

80 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy treba odpovedať vnútroštátnemu súdu tak, že článok 33 ods. 2 písm. d) smernice 2013/32 v spojení s článkom 2 písm. q) tejto smernice sa má vykladať v tom zmysle, že bráni právnej úprave členského štátu, ktorá stanovuje možnosť zamietnuť žiadosť o medzinárodnú ochranu ako neprípustnú, v zmysle článku 2 písm. b) uvedenej smernice, ktorú v tomto členskom štáte podal štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátnej príslušnosti, ktorá už podala žiadosť o medzinárodnú ochranu v inom členskom štáte, ak bola nová žiadosť podaná predtým, ako príslušný orgán druhého členského štátu v súlade s článkom 28 ods. 1 tejto smernice prijal rozhodnutie o zastavení posúdenia predchádzajúcej žiadosti z dôvodu jej konkludentného späťvzatia.

O trovách

81 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (piata komora) rozhodol takto:

1. **Článok 33 ods. 2 písm. d) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2013/32/EÚ z 26. júna 2013 o spoločných konaniach o poskytovaní a odnímaní medzinárodnej ochrany v spojení s článkom 2 písm. q) tejto smernice**

   sa má vykladať v tom zmysle, že:

   nebráni právnej úprave členského štátu, ktorá stanovuje možnosť zamietnuť ako neprípustnú žiadosť o medzinárodnú ochranu v zmysle článku 2 písm. b) uvedenej smernice, ktorú podal v tomto členskom štáte štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátnej príslušnosti, ktorého predchádzajúca žiadosť o medzinárodnú ochranu, podaná v inom členskom štáte, na ktorý sa vzťahuje smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ z 13. decembra 2011 o normách pre oprávnenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva mať postavenie medzinárodnej ochrany, o jednotnom postavení utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a o obsahu poskytovanej ochrany, bola konečným rozhodnutím tohto posledného uvedeného členského štátu zamietnutá.

2. **Článok 33 ods. 2 písm. d) smernice 2013/32 v spojení s článkom 2 písm. q) tejto smernice**

   sa má vykladať v tom zmysle, že:

   bráni právnej úprave členského štátu, ktorá stanovuje možnosť zamietnuť žiadosť o medzinárodnú ochranu ako neprípustnú, v zmysle článku 2 písm. b) uvedenej smernice, ktorú v tomto členskom štáte podal štátny príslušník tretej krajiny alebo

osoba bez štátnej príslušnosti, ktorá už podala žiadosť o medzinárodnú ochranu v inom členskom štáte, ak bola nová žiadosť podaná predtým, ako príslušný orgán druhého členského štátu v súlade s článkom 28 ods. 1 tejto smernice prijal rozhodnutie o zastavení posúdenia predchádzajúcej žiadosti z dôvodu jej konkludentného späťvzatia.

Podpisy